

Aan Provinciale Staten van Zuid-Holland
Kamer C133, Griffier
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum
11 oktober 2007

Bijlage

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2007/GM/163

Onderwerp
RijnGouweLijn Oost

Geachte leden van Provinciale Staten,

Op 18 september 2007 heeft u het Definitief Ontwerp (DO) van de RijnGouweLijn (RGL) Oost ontvangen. In de commissie Mobiliteit, Kennis en Economie van 28 september 2007 heeft u het DO behandeld. De besluitvorming van Provinciale Staten (PS) over het DO staat gepland voor de vergadering van 17 oktober 2007. De Randstedelijke Rekenkamer heeft onderzocht of PS van Zuid-Holland voldoende financiële informatie hebben om een besluit te nemen over de aanleg van de RGL Oost.

In het voorstel bij het DO¹ vragen Gedeputeerde Staten (GS) aan PS akkoord te gaan met de aanleg van de RGL Oost tussen Gouda en Leiden Lammeschans. Tegelijkertijd vragen GS om de instemming van PS om de doorzettingsmacht van de provincie te gebruiken voor het traject van de RGL Oost door de binnenstad van Leiden. De Rekenkamer gaat in deze brief niet in op het gebruik van de doorzettingsmacht.

Om een goed besluit te nemen over het definitief doorgaan van de RGL Oost, moeten PS de beschikking hebben over alle relevante informatie.² Op financieel vlak acht de Rekenkamer informatie over investeringen en over de kosten van beheer, onderhoud en exploitatie noodzakelijk. Dat leidt tot de twee volgende onderzoeksvragen:

- 1) Wat zijn de investeringen voor de aanleg van de RGL Oost? Wat is de financiële bijdrage van de provincie?
- 2) Wat zijn de kosten van beheer, onderhoud en exploitatie van de RGL Oost? Wat is de financiële bijdrage van de provincie?

¹ Voordracht GS aan PS 18 september 2007, nr. 5855.

² "Grip op grote projecten – provincie Zuid-Holland" (pag. 23/24), Randstedelijke Rekenkamer, juli 2007.

Ad 1) Investeringsen

De Rekenkamer heeft een vergelijking gemaakt tussen investeringen en risico's bij het Voorlopig Ontwerp (VO, september 2006) en het DO (september 2007). De vergelijking (zie onderstaande tabel) is gebaseerd op het voorstel aan PS over het DO, een ambtelijke toelichting op het DO³ en informatie uit een brief van de Rekenkamer van januari 2007 over besluitvorming en kosten van de RGL Oost⁴.

Investeringsen aanleg RGL Oost

		VO (2006)	DO (2007)
Investeringsen	Totaal	€ 291,5 miljoen	€ 307,6 miljoen
	Bijdragen derden	-/- € 170,4 miljoen	-/- € 172,9 miljoen
	Bijdrage Leiden	-/- € 29,7 miljoen	Nihil ⁵
	Bijdrage provincie	€ 91,5 miljoen	€ 134,7 miljoen⁶
Onzekerheden, risico's en beleidskeuzen voor de provincie	Onzekerheden	€ 58,3 miljoen	€ 30,8 miljoen
	Niet doorgaan combibrug	-	-/- € 17,6 miljoen ⁷
	Beleidskeuzen	€ 5,4 miljoen	€ 5,4 miljoen
	Risico's	€ 51,9 miljoen	€ 32,8 miljoen
	Vorbereidingskosten ⁸	€ 8 miljoen	€ 8 miljoen
	Totaal	€ 123,6 miljoen	- € 17,6 miljoen - € 77 miljoen
	Totale investeringens provincie	€ 91,5 miljoen – € 215,1 miljoen	€ 117,1 miljoen – € 211,7 miljoen

Ten opzichte van de situatie in 2006 zijn de totale investeringens voor de RGL Oost met € 16,1 miljoen gestegen tot € 307,6 miljoen. De bijdrage van de provincie is vooralsnog € 134,7 miljoen, ervan uitgaande dat de bijdrage van Leiden bij het gebruik van de doorzettingsmacht

³ Ambtelijke reactie provincie Zuid-Holland op vragen Rekenkamer, d.d. 8 oktober 2007.

⁴ "RGL Oost: Provinciale besluitvorming en bijdragen in de kosten", Randstedelijke Rekenkamer, januari 2007.

⁵ Voordracht GS aan PS bij DO RGL Oost, september 2007 (nr. 5855), pag. 7.

⁶ Hierbij is ervan uitgegaan dat de bijdrage van Leiden nihil is. De hogere kosten van de provincie worden gedekt uit het bedrag van € 50 miljoen uit het coalitieakkoord. Zie ook voordracht GS aan PS nr. 2007/20431 pag. 1.

⁷ De provincie gaat in onderhandeling met ProRail over een bijdrage in de kosten ad € 17,6 miljoen voor de aanleg van een combibrug. Als ProRail gaat meebetalen, dan zal de bijdrage van de provincie overeenkomstig dalen. Bereiken de provincie en ProRail geen overeenstemming, dan zal de combibrug worden vervangen door een light rail brug. De kosten voor de provincie dalen in dat geval met € 17,6 miljoen.

⁸ Bij het opstellen van de brief "RGL Oost: Provinciale besluitvorming en bijdragen in de kosten" van januari 2007 heeft de provincie aangegeven dat de tot dan toe gemaakte kosten (ca. € 8 miljoen) in de projectbegroting van de RGL Oost moeten worden opgenomen. Dat was toen nog niet gebeurd.

komt te vervallen. Daarvoor is de provincie financieel verantwoordelijk. Afhankelijk van nog te maken beleidskeuzen, onzekerheidsmarges en het optreden van risico's, kan de financiële bijdrage van de provincie nog dalen tot € 117,1 miljoen of oplopen tot maximaal € 211,7 miljoen.

Ad 2) Beheer, onderhoud en exploitatie (kosten voor de provincie)

De provincie Zuid-Holland is verantwoordelijk voor de kosten van beheer, onderhoud en exploitatie van de RGL Oost.⁹ Voor het beheer en onderhoud van het bestaande spoor betaalt de provincie een vergoeding aan ProRail. Voor het nog aan te leggen spoor door Gouda en door Leiden en verder, zal de provincie zelf het beheer en onderhoud moeten regelen.¹⁰

Voor de exploitatiekosten is de provincie indirect verantwoordelijk. Eventuele tegenvallers in reizigersopbrengsten zijn voor rekening van de vervoerder, die in de prijs bij de offerte voor de aanbesteding rekening zal houden met tegenvallende opbrengsten. De provincie kan tegenvallers ook terugzien in een volgende aanbestedingsronde, na afloop van de eerste concessie. De aanbesteding kan bijvoorbeeld duurder worden, of de dienstregeling wordt versoberd zodat de exploitatielasten lager blijven.¹¹

Bij het voorstel over het DO is geen raming van de kosten van beheer, onderhoud en exploitatie van de RGL Oost gevoegd, terwijl GS in de vergadering van de commissie BEM van 24 januari 2007 hadden toegezegd een onderhoudsraming bij het DO te voegen.¹² Op dit moment worden voor de gehele RGL, dus zowel voor het oostelijke als het westelijke gedeelte, de kosten van beheer en onderhoud in beeld gebracht. Daarvan is nog geen resultaat beschikbaar.¹³

PS hebben in juni 2005 een raming van de exploitatielasten ontvangen.¹⁴ Daaronder werden ook de onderhoudskosten begrepen. Deze raming is volgens de Rekenkamer niet meer toereikend, omdat de omstandigheden inmiddels aanzienlijk zijn veranderd. Zo zal de RGL Oost pas in 2015 worden opgeleverd, in plaats van in 2011. Dat kan gevolgen hebben voor de reizigers aantallen. Verder zijn keuzen gemaakt die van invloed zijn op de onderhoudskosten. De zettingsvrije plaat ad € 25 miljoen, die nodig was om de RGL Oost in 2011 te realiseren, is bijvoorbeeld niet in het DO opgenomen. Het aanbrengen van deze plaat zou zich via een langere levensduur van het spoor en lagere onderhoudskosten in een periode van 30 jaar terugverdienen.¹⁵ Nu deze plaat er niet komt, zullen de onderhoudskosten hoger uitvallen.

⁹ Voordracht GS aan PS juni 2005 (nr. 5583), toelichting pag. 4.

¹⁰ Ambtelijke reactie provincie Zuid-Holland op vragen Rekenkamer, d.d. 8 oktober 2007.

¹¹ Voordracht GS aan PS juni 2005 (nr. 5583), toelichting pag. 12.

¹² Verslag vergadering commissie BEM 24 januari 2007, pag. 27.

¹³ Ambtelijke reactie provincie Zuid-Holland op vragen Rekenkamer, d.d. 8 oktober 2007.

¹⁴ "De RijnGouweLijn: wat is het saldo voor de provincie?". Bijgevoegd bij: aanbiedingsbrief van GS aan PS over decentralisatie contractsectordiensten RGL en MLL, mei 2005 (nr. DRM/2005/3504).

¹⁵ Voordracht GS aan PS bij VO RGL Oost, september 2006 (nr. 5733) toelichting pag. 4.

Conclusies

De Rekenkamer heeft onderzocht of PS over de noodzakelijke financiële informatie voor het besluit over het DO van de RGL Oost beschikken. Deze informatie is deels beschikbaar.

- 1) De investeringen van de provincie, inclusief eventuele extra investeringen ten gevolge van risico's en beleidskeuzen bij de aanleg zijn in het voorstel bij het DO opgenomen. Een duidelijk overzicht ontbreekt in het voorstel. De Rekenkamer heeft daarom de tabel in deze brief toegevoegd.
- 2) Een actuele raming van de exploitatiekosten, inclusief de kosten van beheer en onderhoud, ontbreekt. Het is van belang dat PS bij hun besluit zowel de directe investeringen voor de aanleg van de RGL Oost betrekken als de kosten op de langere termijn, tijdens de exploitatie van de verbinding. De kosten voor beheer, onderhoud en exploitatie zullen gedurende een lange periode jaarlijks terugkomen.

Aanbevelingen

- 1) De Rekenkamer adviseert PS aan GS te vragen om een actuele raming van beheer, onderhoud en exploitatie van de RGL Oost. De raming voor beheer en onderhoud van de gehele RGL, die GS momenteel aan het opstellen zijn, kan daarbij gebruikt worden.
- 2) De Rekenkamer adviseert PS deze raming te betrekken bij de besluitvorming over het DO.

Wij hopen dat onze bevindingen en aanbevelingen bijdragen tot een kwalitatief goede besluitvorming over de aanleg van de RGL Oost. Desgevraagd zijn wij graag bereid onze bevindingen mondeling te komen toelichten.

Hoogachtend,

Dr. G. Molenaar

Directielid
Randstedelijke Rekenkamer

Prof.dr. L.D. Noordam

Bestuurder/directeur
Randstedelijke Rekenkamer